

Verdachtenpopulatie arrondissementsparket Maastricht 1996

Amsterdam, oktober 1997

Essy van Dijk
Mireille Geldorp

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Algemene gegevens 1996	7
2.1	Persoonskenmerken	7
2.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	10
2.3	Gepleegde delicten	11
2.4	Conclusie	15
3	Recidivisten en beginners	17
3.1	Persoonskenmerken	17
3.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	19
3.3	Gepleegde delicten	19
3.4	Conclusie	21
4	Jeugd van 12 tot en met 17 jaar	22
4.1	Persoonskenmerken	22
4.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	24
4.3	Gepleegde delicten	24
4.4	Conclusie	26
5	Allochtonen	28
5.1	Persoonskenmerken	28
5.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	30
5.3	Gepleegde delicten	32
5.4	Conclusie	33
6	Gewelddelicten	34
6.1	Persoonskenmerken	34
6.2	Criminaliteitsgerelateerde kenmerken	35
6.3	Gepleegde delicten	36
6.4	Conclusie	37
7	Samenvatting	39
	Bijlage	
Bijlage 1	gehanteerde begrippen	43
Bijlage 2	Indeling naar delicten	44
Bijlage 3	Tabellen: gepleegde delicten 1996 naar district	46

1 Inleiding

De politie hanteert voor operationele doeleinden een geautomatiseerd daderbestand, HKS genaamd. In principe is dit bestand niet bedoeld om statistische informatie te genereren. Voor beleidsdoeleinden van bijvoorbeeld de korpsleiding en de arrondissementsparketten is statistische informatie echter juist van vitaal belang. In het kader van het project Gegevensarchitectuur is in opdracht van het College van Procureurs-Generaal onderzocht in hoeverre HKS toegankelijk en bruikbaar gemaakt kan worden om statistische beleidsinformatie te leveren.

Het is mogelijk gebleken om HKS-gegevens op te schonen en vervolgens om te zetten in een SPSS-bestand¹, waarna elke gewenste statistische bewerking kan worden toegepast. De resultaten van een eerste proeve hebben betrekking op HKS-gegevens over 1995 uit de politieregio Hollands-Midden en zijn te vinden in een eerdere publicatie². Hierbij is duidelijk geworden dat nauwe samenwerking tussen onderzoeksbureau en HKS-deskundigen belangrijk is bij de totstandkoming van een dergelijk product.

In deze rapportage wordt de daderpopulatie beschreven van het arrondissementsparket Maastricht. De gegevens zijn afkomstig van de afdeling HKD van de politie Limburg-Zuid en hebben betrekking op het jaar 1996. Wij willen de heer G. Schmeits van deze afdeling bedanken voor zijn medewerking.

Verantwoording

Voor het verkrijgen van een bestand met statistische daderinformatie dienen diverse databasebestanden uit HKS aan elkaar te worden gekoppeld. Voordat met bewerking en analyse van de gegevens wordt aangevangen, vindt uitgebreide 'opschoning' plaats, om diverse redenen:

- invoer van de gegevens is niet altijd eenduidig;
- de te koppelen deelbestanden hebben betrekking op verschillende eenheden;
- één feit wordt vaak met meerdere wetsartikelnummers geregistreerd³;
- de gegevens dienen te worden geanonimiseerd.

Het resulterende bestand heeft betrekking op verdachten waarvoor in 1996 binnen de politieregio een oplossingsverbaal werd opgemaakt. Voor elke verdachte is informatie gegenereerd over:

- feiten waarvoor in 1996 binnen de regio een oplossingsverbaal werd opgemaakt;
- feiten waarvoor in 1996 buiten de regio een oplossingsverbaal werd opgemaakt;
- feiten waarvoor in eerdere jaren binnen de regio een oplossingsverbaal

Noot 1 SPSS is een toonaangevend softwarepakket voor statistische analyses.

Noot 2 'De ongekennde mogelijkheden van HKS, een voorbeeld', R. van Overbeeke, M. Geldorp en K. Loef, Van Dijk, Van Soomeren en Partners, Amsterdam, maart 1997.

Noot 3 In de, ten behoeve van dit onderzoek gehanteerde, procedure om een wetsartikel om te zetten in een delictomschrijving, is telkens uitgegaan van het eerst geregistreerde wetsartikelnummer. Indien het in een bepaalde regio gebruikelijk is om altijd eerst het 'lichtste' artikelnummer te registreren, dan kan dat tot een onderschatting van de ernst van de geregistreerde criminaliteit leiden, zoals deze door ons wordt gerapporteerd. Er zijn aanwijzingen voor dat dat met betrekking tot Limburg-Zuid inderdaad aan de orde is. Alle 'pogingen' en septs zijn buiten beschouwing gelaten.

- werd opgemaakt;
- feiten waarvoor in eerdere jaren buiten de regio een oplossingsverbaal werd opgemaakt.

De verdachten kunnen zowel binnen als buiten de politieregio woonachtig zijn. Voorzover het *feiten* betreft waarvoor buiten de regio een oplossingsverbaal werd opgemaakt, blijft de beschikbare informatie beperkt tot de datum van het antecedent (ofwel oplossingsverbaal), het type delict en het aantal gepleegde delicten. Het proces verbaal van aangifte is in deze gevallen eveneens opgemaakt buiten de politieregio. Hierdoor ontbreekt de meer specifieke informatie omtrent het geregistreerde delict.

De informatie kan op drie niveaus worden geanalyseerd:

- processen-verbaal van oplossing;
- delicten;
- verdachten.

In deze rapportage wordt vooral gefocust op verdachten en de delicten waarvoor zij verantwoordelijk worden geacht. Persoons- en delictkenmerken worden afzonderlijk en in combinatie gepresenteerd.

Bepaalde informatie wordt wel geregistreerd in HKS, maar niet meegenomen in de onderhavige rapportage. Het gaat dan bijvoorbeeld om de modus operandi en om informatie op basis waarvan kan worden vastgesteld of een misdrijf al dan niet is gepleegd door meerdere personen. Het is uitdrukkelijk de bedoeling om in de toekomst deze aanvullende informatie eveneens te beschrijven. Daarvoor dient een aanvullende procedure te worden ontwikkeld en moet worden nagegaan wat de kwaliteit is van de invoer van gegevens binnen de diverse regio's⁴.

Het type gegevens dat in dit onderzoek gebruikt wordt, betreft:

- persoonlijk identificatienummer verdachte;
- code van het korps dat aanhouding verrichtte;
- geboortjaar verdachte;
- geboorteland verdachte;
- nationaliteit verdachte;
- geslacht verdachte;
- woonplaats verdachte;
- district van woonplaats verdachte;
- wijk-/buurt-/subbuurtcode van woonplaats verdachte;
- landcode van woonplaats verdachte;
- antecedent identificatienummer;
- jaar van het antecedent;
- overtreden wetsartikel;
- aantal keer dat het wetsartikel is overtreden;
- gevarenclassificatie.

Bij het lezen van het rapport is verder de onderstaande opmerkingen van belang:

Voor elk antecedent is het aantal *keer* dat een dader een delict gepleegd heeft geregistreerd. Bij 21% van de antecedenten bleek dit aantal op 0 te zijn gesteld. Navraag leerde dat het in die gevallen antecedenten van vóór 1990 betreft, waarbij het aantal keer dat een dader het delict gepleegd heeft niet geregistreerd is. Dit aantal kan echter niet anders dan minimaal 1 zijn, omdat dit een voorwaarde is om een antecedent aan te leggen. Het maximum laat zich echter raden. Om hier bij benadering iets over te kunnen

Noot 4 Er is overigens nog veel meer informatie in HKS aanwezig, met name gerelateerd aan het type delict: naast pleegplaats en modus operandi, zijn dat gegevens als delictdatum, gebruikte gereedschappen, buit, slachtoffer en object waarop de handeling is gericht. Verder is er veel informatie beschikbaar over uiterlijke kenmerken van daders.

zeggen, is het gemiddelde aantal delicten per antecedent en per delictgroep berekend. Hiervoor zijn alleen de antecedenten gebruikt waarvan het aantal gepleegde delicten wel bekend is. Het resultaat van deze analyse staat in onderstaand schema.

tabel 1.1 Gemiddeld aantal gepleegde delicten per delictgroep (per antecedent)

delictgroep	gemiddelde	aantal antecedenten
misrijven tegen leven en persoon	1.07	3.748
misrijven tegen openbare orde en gezag	1.24	2.812
ruwheidsmisrijven	1.26	3.135
vermogensmisrijven	1.37	24.876
zedendelicten	1.21	421
verkeersmisrijven	1.00	6.155
drugs	1.01	3.892
vuurwapenmisrijven	1.01	132
overige delicten	1.03	2.860
totaal	1.23	48.067

Het aantal keer dat daders van een bepaald type delict het delict pleegden benadert in de meeste gevallen 1. In dit onderzoek is daarom de vrijheid genomen om het aantal delicten, voor antecedenten waarbij dit gegeven ontbreekt, op 1 te stellen. Wanneer in het rapport over het aantal delicten wordt gesproken, betreft dit dus wel altijd een *onderschatting*. Het werkelijke aantal delicten zal iets hoger liggen.

Leeswijzer

De rapportage is als volgt opgebouwd: In hoofdstuk 1 wordt beschreven op welke wijze de gegevens zijn verkregen en welke consequenties de gevolgde procedure heeft voor de interpretatie van de gegevens. Hoofdstuk 2 biedt een algemene beschrijving van de gegevens over verdachten en de door hen gepleegde feiten waarvoor in 1996 een oplossingsverbaal werd aangemaakt. De hoofdstukken 3, 4 en 5 richten zich op specifieke dadergroepen, achtereenvolgens recidivisten, minderjarigen en allochtonen. Hoofdstuk 6 'zoomt' ten slotte in op een aantal geweldsmisdrijven.

De in deze rapportage gehanteerde begrippen sluiten zoveel mogelijk aan bij de terminologie zoals die door de politie wordt gehanteerd, zodat informatie direct te herleiden is naar gegevens uit HKS. Om het leegemak te vergroten worden hier en daar echter ook andere termen gebruikt. In bijlage 1 worden de gebruikte begrippen toegelicht. In bijlage 2 wordt vermeld welke strafrechtartikelen worden aangeduid met de delictomschrijvingen.

Het is mogelijk dat sommige tabellen in dit rapport niet optellen tot een totaal van exact 100%. De oorzaak hiervan is gelegen in het feit dat alle percentages worden afgerond tot hele getallen.

Verder wordt in tabellen met percentages onderscheid gemaakt tussen percentages die door afronding op 0 uit komen en percentages die op 0 uitkomen omdat geen enkele persoon in de betreffende categorie valt. In het eerste geval staat in de tabel een 0, in het tweede geval een -.

Alle gegevens in dit rapport hebben, tenzij nadrukkelijk anders vermeld, betrekking op delicten en daders, die in 1996 binnen de regio Limburg-Zuid zijn gepleegd, respectievelijk aangehouden.

2 Algemene gegevens 1996

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van alle daders waarmee het parket Maastricht in 1996 te maken kreeg, alsmede van de door deze groep gepleegde feiten, voorzover deze in de oplossingsverbalen van dat kalenderjaar zijn vastgelegd.

2.1 Persoonskenmerken

Voor de ruim 18.309 strafbare feiten die in 1996 binnen de regio Limburg-Zuid gepleegd en opgelost zijn, zijn in totaal 10.410 verdachten doorgestuurd naar het parket. In deze paragraaf wordt een aantal achtergrondkenmerken van deze personen beschreven.

Tabel 2.1 Geslacht van verdachten in 1996

	aantal	%
man	8.533	82
vrouw	1.877	18
totaal	10.410	100

De grote meerderheid van de verdachten is man; 18% is van het vrouwelijke geslacht.

Tabel 2.2 Leeftijd van verdachten in 1996

	aantal	%
12-17 jaar	1.299	13
18-24 jaar	2.446	24
25-39 jaar	4.115	40
40-64 jaar	2.295	22
65 jaar en ouder	255	2
totaal	10.410	100

De grootste groep verdachten is tussen de 25 en 39 jaar oud. Ruim eenderde (37%) van de verdachten is jonger dan 25 jaar. De gemiddelde leeftijd van de verdachten bij aanhouding is 32 jaar.

Tabel 2.3 Nationaliteit van verdachten in 1996

nationaliteit	%
Nederland	75
Duitsland	7
België	4
Marokko	2
Italië	1
(voormalig) Joegoslavië	1
Turkije	1
overig	9
onbekend	5
totaal	100

Driekwart van de verdachten heeft de Nederlandse nationaliteit. Daarnaast bezit 11% van de verdachten de Duitse of Belgische nationaliteit.

Tabel 2.4 Geboorteland van verdachten in 1996

geboorteland	%
Nederland	73
Duitsland	8
België	5
Marokko	2
(voormalig) Joegoslavië	1
Ned. Antillen	1
Turkije	1
Iran/Perzië	1
Indonesië	1
Frankrijk	1
overig	6
onbekend	1
totaal	100

Nederland is in bijna driekwart van de gevallen het geboorteland van de verdachte. Daarnaast zijn relatief veel verdachten in Duitsland en België geboren.

Ten opzichte van de vorige tabel vindt een zeer lichte verschuiving plaats: het aantal verdachten dat in Nederland geboren is, is iets kleiner dan het aantal verdachten met de Nederlandse nationaliteit.

Tabel 2.5 District van woonplaats van de verdachten in 1996

district	aantal	%
Maastricht	2.108	20
Kerkrade	1.538	15
Heerlen	2.530	24
Sittard	1.858	18
buiten politieregio	2.376	23
totaal	10.410	100

Driekwart van de verdachten is binnen de regio woonachtig. Van hen is het grootste aantal verdachten afkomstig uit Heerlen en Maastricht. Van de verdachten die buiten de regio wonen, woont eenderde elders in Nederland, eenderde in Duitsland, een kwart in België en de rest in andere dan de genoemde landen.

Tabel 2.6 Woonplaats van de verdachten in 1996

	aantal	%
Heerlen	1.796	17
Maastricht	1.610	16
Kerkrade	767	7
Sittard	646	6
Geleen	546	5
Landgraaf	505	5
Brunssum	432	4
Stein LB	250	2
Valkenburg a/d Geul	182	2
Meerssen	165	2
Beek LB	151	2
overig binnen regio*	984	9
overig buiten regio**	2.376	23
totaal	10.410	100

* Waarvan uit de volgende plaatsen 1% afkomstig is (in volgorde van meer naar minder verdachten): Nuth, Schinnen, Vaals, Voerendaal, Born, Onderbanken, Susteren, Eijsden, Gulpen.

** Waarvan 1% uit Amsterdam afkomstig is.

De meeste verdachten wonen in de steden Heerlen en Maastricht. Op enige afstand volgen de andere steden in Limburg-Zuid, aangevoerd door Kerkrade en Sittard. 21 verdachten hadden geen vaste woon- of verblijfplaats en zijn binnen de categorie overig binnen regio geplaatst.

Tabel 2.7 Land van woonplaats van de verdachten in 1996

	aantal	%
Nederland	8.798	85
Duitsland	745	7
België	588	6
overig	133	1
onbekend	146	1
totaal	10.410	100

De meeste verdachten wonen in Nederland. 13% is in de buurlanden Duitsland en België woonachtig.

2.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

In HKS wordt een zogenaamde gevarenclassificatie gehanteerd, welke tot doel heeft politiemedewerkers op de hoogte te brengen van eventuele bijzonderheden van de betreffende verdachte.

Tabel 2.8 Gevarencodes van verdachten in 1996

gevarencode	aantal	%
alcoholist	38	0
harddrugsgebruiker	375	4
medische indicatie	8	0
vuurwapengevaarlijk	44	0
verzetpleger	20	0
vluchtgevaarlijk	4	0
zelfmoordneiging	4	0

Limburg-Zuid kent relatief veel verdachten met de gevarencode harddrugsgebruiker. Uit verdere analyses blijkt dat 46% van deze groep van buitenlandse afkomst⁵ is, waarvan 18% Duits, 9% Belgisch, 8% Marokkaans en 8% Antilliaans.

Noot 5 Gedefinieerd als het hebben van een buitenlandse nationaliteit, dan wel buiten Nederland geboren zijn.

Tabel 2.9 Eerdere politiecontacten van verdachten in 1996

	aantal	%
<i>geen</i> antecedenten voor 1996 en één antecedent in 1996 (beginner)	5.471	53
<i>geen</i> antecedenten voor 1996 en <i>meer dan één</i> antecedent in 1996 (beginner)	402	4
antecedenten voor 1996 en één antecedent in 1996 (recidivist)	3.380	33
antecedenten voor 1996 en <i>meer dan één</i> antecedent in 1996 (recidivist)	1.157	11
totaal	10.410	100

Voor ruim de helft (57%) van de verdachten die in 1996 werden aangehouden, was het dat jaar de eerste keer dat zij op deze manier met de politie in aanraking kwamen. 44% kan volgens de gehanteerde definitie⁶ als recidivist worden aangemerkt.

4% van de verdachten had geen antecedenten voor 1996, maar werd in 1996 wel meerdere keren door de politie aangehouden.

2.3 Gepleegde delicten

Tabel 2.10 Opgehelderde feiten in 1996 per politiedistrict

politiedistrict	aantal	%
Maastricht	5.019	27
Kerkrade	3.822	21
Heerlen	5.462	30
Sittard	4.006	22
totaal	18.309	100

In 1996 kreeg het parket Limburg-Zuid volgens de gegevens uit HKS 18.309 strafbare feiten te verwerken⁷. De meesten hiervan werden door de districten Maastricht en Heerlen aangeleverd.

In de tabellen 2.11 t/m 2.17 wordt weergegeven voor wat voor feiten verdachten in 1996 bij het arrondissementsparket terecht kwamen. De feiten (en tabellen) zijn hierbij ingedeeld in de volgende negen delictgroepen:

- misdrijven tegen leven en persoon;
- misdrijven tegen openbare orde en gezag;
- vermogensmisdrijven;
- zedendelicten;
- verkeersmisdrijven;
- drugsdelicten, vuurwapendelicten en overige delicten.

De percentages in de tabellen zijn proporties van het *totale* aantal feiten dat in 1996 in het parket Limburg-Zuid verwerkt is. De tabellen 2.11 t/m 2.17 tellen dus gezamenlijk op tot 100%.

Noot 6 Recidivisten zijn diegenen waarvoor vóór 1996 al een verbaal van oplossing werd opgemaakt.
 Noot 7 Eigenlijk bevat het gegevensbestand voor 1996 19.520 feiten. 1211 daarvan (dat is 6% van het totale aantal feiten) betreffen echter feiten die ten laste kwamen van een arrondissement uit een andere regio, maar gepleegd zijn door daders die dat jaar ook bij het ressort Limburg-Zuid terecht zijn gekomen.

Tabel 2.11 Delicten tegen leven en persoon 1996

	aantal	%
doodslag en moord	31	0
gekwalficeerde mishandeling	241	1
eenvoudige mishandeling	747	4
eenvoudige belediging	66	0
dood/letsel door schuld	3	0
bedreiging	416	2
overige tegen leven	0	-
totaal	1504	8

Van alle feiten die in 1996 door het arrondissement Maastricht zijn afgehandeld, ging het in 4% om eenvoudige mishandeling. In 2% betrof het bedreiging.

Tabel 2.12 Delicten tegen openbare orde en gezag 1996

	aantal	%
huis/lokaalvredebreuk	154	1
openbare geweldpleging	682	4
wederspanningheid	8	0
belemmering ambtenaar in functie	119	1
discriminatie	15	0
overige tegen openbare orde en gezag	250	1
totaal	1.228	7

4% van de in 1996 afgehandelde feiten betreft openbare geweldpleging. De overige delicten uit deze delictgroep zijn relatief zelden gepleegd.

Tabel 2.13 Ruwheidsdelicten 1996

	aantal	%
brandstichting	101	1
dierenmishandeling	16	0
vernieling	1.273	7
overige ruwheidsmisdrijven	0	-
totaal	1.390	8

Vernieling wordt in het district Limburg-Zuid vaker gepleegd dan andere ruwheidsmisdrijven. 1% van de feiten betreft brandstichting.

Tabel 2.14 Vermogensdelicten 1996

	aantal	%
valsheidsmisdrijven	525	3
eenvoudige diefstal	2.732	15
gekwalificeerde diefstal	3.416	19
diefstal met geweld	248	1
afpersing	50	0
verduistering	109	1
verduistering in betrekking	29	0
bedrog	273	2
heling	411	2
overige vermogensmisdrijven	4	0
totaal	7.797	43

34% van de feiten betreffen eenvoudige en gekwalificeerde diefstal. Andere vermogensdelicten komen minder vaak voor.

Tabel 2.15 Zedendelicten 1996

	aantal	%
schennis	39	0
verkrachting	51	0
aanranding	64	0
gemeenschap met kinderen	31	0
ontucht	36	0
ontucht ouders	19	0
zedendelicten overige	25	0
totaal	265	1

1% van de feiten betreft zedendelicten.

Tabel 2.16 Verkeersdelicten 1996

	aantal	%
rijden onder invloed	1.873	10
doorrijden na aanrijding	527	3
rijden na ontzegging	9	0
weigeren bloedproef	92	1
dood/letsel door schuld	1	0
joyriding	12	0
overige verkeersmisdrijven	321	2
totaal	2.835	16

Van de verkeersdelicten is rijden onder invloed het meest afgehandelde delict. Relatief veel delicten vallen in de categorie overige verkeersdelicten.

Tabel 2.17 Drugs, vuurwapendelicten en overige delicten 1996

	aantal	%
opiumwet harddrugs	1.262	7
opiumwet softdrugs	477	3
vuurwapens	3	0
overige delicten	1.548	9
totaal	3.290	19

Drugsdelicten vormen 10% van alle zaken die werden doorgestuurd naar het parket.

Wanneer de tabellen in samenhang worden bekeken, blijkt dat ruim eenderde van de opgehelderde misdrijven in 1996 eenvoudige en gekwalificeerde diefstal betreffen. Op de tweede plaats staat rijden onder invloed en op een gedeelte derde plaats vernieling en harddrugsdelicten. In onderstaande tabel staat het percentage opgeloste delicten per politiedistrict. De resultaten worden hierbij per delictgroep gepresenteerd. Een overzicht van het percentage opgeloste delicten binnen de delictgroepen is opgenomen in bijlage 3.

Tabel 2.18 Opgehelderde feiten 1996 naar delictgroep, per politiedistrict (in %)

delicten	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
t. leven en persoon	9	8	7	10	8
t. openbare orde en gezag	5	7	8	8	7
ruwheids-	6	6	8	9	8
vermogens-	40	43	42	48	43
zeden-	1	1	2	1	1
verkeers-	16	17	15	15	16
drugs-	12	12	10	5	10
vuurwapen-	-	0	0	-	-
overige	12	7	9	5	9
totaal	100	100	100	100	100

Voor de regio als geheel geldt dat bijna de helft van de instroom aan zaken bij het parket vermogensdelicten zijn. Op de tweede plaats komt, met name door het grote aantal verdachten van rijden onder invloed, verkeersdelicten. De feiten die onder de noemer agressieve delicten kunnen worden gevat, dit zijn de drie eerstgenoemde delictgroepen uit de tabel, maken ruim 23% van het totaal uit.

Het district Sittard kent naar verhouding een hoger aantal vermogensmisdrijven, met name als gevolg van het relatief hoge percentage eenvoudige diefstal (zie bijlage 3). Sittard valt echter ook op door het laagste percentage drugsmisdrijven. Dit geldt zowel voor het aantal verdachten van harddrugsdelicten, als het aantal verdachten van softdrugsdelicten.

In tabel 2.19 wordt voor elke delictgroep weergegeven in welk district de verdachten woonachtig zijn.

Tabel 2.19 District van woonplaats van verdachten per delictgroep (in %)

delicten	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	buiten regio	totaal
tegen leven en persoon	25	16	24	24	11	100
tegen openbare orde en gezag	16	16	30	17	20	100
ruwheids-	18	13	32	23	14	100
vermogens-	18	16	30	19	18	100
zedes-	25	7	41	17	10	100
verkeers-	21	19	26	19	16	100
drugs-	13	11	17	7	52	100
vuurwapen ⁸	-	*	*	-	-	100
overige	25	13	27	11	24	100

Uit de tabel blijkt dat ruim de helft van de verdachten van drugsdelicten buiten de regio woont. Nadere analyses wijzen uit dat het in 54% van de gevallen Duitsers en in 26% van de gevallen Belgen. In 10% van de gevallen betreft het personen die elders in Nederland wonen. Deze komen relatief vaak uit Amsterdam.

Verder geldt voor vrijwel alle delictgroepen dat het merendeel van de daders in het district Heerlen woont.

2.4 Conclusie

In de regio Limburg-Zuid zijn in 1996 in het totaal 10.410 verdachten doorgestuurd naar het parket. Zij werden verantwoordelijk geacht voor 18.309 binnen de regio gepleegde en opgeloste strafbare feiten. De meeste verdachten zijn van het mannelijke geslacht, vrouwelijke verdachten vormen een minderheid. De gemiddelde leeftijd van de verdachten bij aanhouding is 32 jaar. Ruim eenderde (37%) van de verdachten is jonger dan 25 jaar, 13% zelfs jonger dan 18 jaar.

Driekwart van de verdachten bezit de Nederlandse nationaliteit. Het aantal daders dat ook in Nederland geboren is, is iets lager. Daarnaast komen relatief veel verdachten uit de buurlanden Duitsland en België.

Van alle verdachten in de regio Limburg-Zuid woont ruim een kwart buiten de regio, meestal elders in Nederland, in Duitsland of (iets minder vaak) in België. Van de verdachten die in Limburg-Zuid wonen zijn de meeste in de districten en steden Heerlen en Maastricht woonachtig. 21 verdachten hadden geen vaste woon- of verblijfplaats.

Ruim de helft van de verdachten van drugsdelicten woont buiten de regio. In ruim de helft van de gevallen betreft het Duitsers en in een kwart van de

Noot 8 In deze categorie vallen slechts drie personen, waarvan één in Kerkrade en twee in Heerlen woonachtig zijn. Het berekenen van percentages voor deze aantallen zou misleidend zijn en zijn daarom weggelaten.

gevallen Belgen. In eentiende van de gevallen gaat het om personen die elders in Nederland wonen. Deze komen relatief vaak uit Amsterdam. Verder heeft het parket Maastricht relatief vaak te maken gekregen met verdachten die de gevarencode harddrugsgebruiker hebben meegekregen.

Voor ruim de helft van de verdachten die in 1996 zijn aangehouden, was het dat jaar de eerste keer dat zij op deze manier met de politie in aanraking kwamen. Van deze groep werd een klein aantal verdachten in datzelfde jaar al meerdere malen geverbaliseerd. 44% van de verdachten had antecedenten vóór 1996.

Zoals vermeld werden in 1996 binnen de regio in het totaal 18.309 feiten opgelost, waarvan de meeste door de politie-districten Maastricht en Heerlen werden aangeleverd. In ruim eenderde van de gevallen betrof het eenvoudige en gekwalificeerde diefstal. Verder maakte rijden onder invloed een aanzienlijk deel van het totale aantal feiten uit, gevolgd door vernielingen en harddrugsdelicten. Wanneer de gepleegde delicten worden samengevoegd tot delictgroepen, geldt dat bijna de helft van de instroom aan zaken bij het parket vermogensdelicten zijn en eenzesde verkeersdelicten. De feiten die onder de noemer agressieve delicten kunnen worden gevat maken ruim 23% van het totaal uit.

De politiedistricten blijken nauwelijks van elkaar te verschillen in het type delicten dat zijn in 1996 aanleverden. Wel kent het district Sittard naar verhouding een hoger aantal vermogensmisdrijven, met name als gevolg van het relatief hoge percentage eenvoudige diefstal. Sittard valt echter ook op door het laagste percentage drugsmisdrijven. Dit geldt zowel voor het aantal verdachten van harddrugsdelicten, als het aantal verdachten van softdrugsdelicten.

3 Recidivisten en beginners

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de verdachten waarmee het parket in 1996 te maken kreeg en die antecedenen vóór 1996 bezaten. Deze groep verdachten wordt vergeleken met verdachten die door ons als beginners worden aangemerkt: diegenen waarvoor in 1996 voor het eerst een verbaal van oplossing werd opgemaakt. Van deze groep viel 4% gedurende 1996 al in herhaling. Conform de definitie zijn zij in dit onderzoek toch als beginners aangemerkt. In het totaal bestaat de verdachten-groep uit 5.873 (56%) beginners en 4.537 (44%) recidivisten (zie ook tabel 2.9).

3.1 Persoonskenmerken

Tabel 3.1 Geslacht van beginners en recidivisten in 1996 (in %)

geslacht	recidivisten	beginners
man	89	77
vrouw	11	23
totaal	100	100

Naar verhouding bevinden zich onder de beginners veel meer vrouwen dan onder de recidivisten.

Tabel 3.2 Leeftijd van beginners en recidivisten in 1996 (in %)

leeftijd	recidivisten	beginners
12-17 jaar	4	19
18-24 jaar	22	25
25-39 jaar	50	32
40-64 jaar	22	22
65 jaar en ouder	1	3
totaal	100	100

Bijna 45% van de verdachten die in 1996 voor het eerst zijn aangehouden is jonger dan 25 jaar. Voor recidivisten ligt dit percentage bijna 20% lager: zij zijn gemiddeld dan ook iets ouder.

Tabel 3.3 Geboorteland van beginners en recidivisten in 1996 (in %)

geboorteland	recidivisten	beginners
Nederland	82	66
Duitsland	4	11
België	4	6
Marokko	3	2
(voormalig) Joegoslavië	0	1
Ned. Antillen	2	1
Turkije	1	2
Iran/Perzië	0	1
Indonesië	1	0
Frankrijk	0	1
overig		
totaal	100	100

Beginners zijn veel vaker buiten Nederland geboren dan recidivisten. Vooral in Duitsland geboren verdachten zijn onder beginners tamelijk sterk vertegenwoordigd.

Tabel 3.4 District van woonplaats van beginners en recidivisten in 1996 (in %)

district	recidivisten	beginners
Maastricht	23	18
Kerkrade	16	14
Heerlen	29	21
Sittard	16	21
buiten politieregio	12	32
totaal	100	100

Van de beginners woont eenderde buiten de regio Limburg-Zuid. Dit percentage is veel hoger dan onder recidivisten. Nagegaan is of de groep beginners van buiten de regio ander type delicten pleegt dan beginners binnen de regio. Dit blijkt inderdaad het geval. Van de beginners die buiten de regio woont is 29% opgepakt voor drugsdelicten, terwijl dit percentage voor beginners binnen de regio op 4% ligt.

Wanneer de groep die buiten de regio woont buiten beschouwing wordt gelaten, blijken beginners en recidivisten nauwelijks van elkaar te verschillen in het district waar zij woonachtig zijn: beide komen iets vaker uit de districten Heerlen en Maastricht en iets minder vaak uit de districten Kerkrade en Sittard.

3.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

Tabel 3.5 Gevarencodes van beginners en recidivisten in 1996 (in %)

gevarencode	recidivisten	beginners
alcoholist	2	0
harddrugsgebruiker	13	1
medische indicatie	1	0
vuurwapengevaarlijk	1	0
verzetsleger	1	0
vluchtgevaarlijk	0	-
zelfmoordneiging	0	0

Van de recidivisten kreeg 13% een gevarencode als harddrugsgebruiker, tegen 1% van de beginners. Uit verdere analyses blijkt dat van de recidivisten met het predikaat harddrugsgebruiker 63% in Nederland geboren en 14% in Duitsland of België.

Tabel 3.6 Gemiddeld en totaal aantal politiecontacten van beginners en recidivisten in 1996

	gemiddeld	totaal	%
recidivisten (n=4.537)	1,6	7.111	53
beginners (n=5.873)	1,1	6.411	47
totaal (n=10.410)	1,3	13.522	100

Terwijl recidivisten 44% uitmaken van het totale verdachtenbestand over 1996 in Limburg-Zuid, is hun aandeel in het totaal aantal aanhoudingen binnen de regio dat kalenderjaar 53%. Gemiddeld werden zij in 1996 anderhalf keer zo vaak aangehouden als beginners.

3.3 Gepleegde delicten

Tabel 3.7 Gemiddeld en totaal aantal delicten gepleegd door beginners en recidivisten in 1996

	gemiddeld	totaal	%
recidivisten (n=4.537)	2,3	10.258	56
beginners (n=5.873)	1,4	8.051	44
totaal (n=10.410)	1,8	18.309	100

Van alle in 1996 opgeloste feiten is ruim 56% gepleegd door verdachten die al eerder waren doorgestuurd naar justitie. Het gemiddeld aantal feiten dat deze groep verdachten in 1996 bekende was ruim anderhalf keer zo groot als het aantal feiten dat daders zonder antecedenten bekende. In de volgende tabel staat het type delicten dat beginners en recidivisten in 1996 pleegden.

Tabel 3.8 Type delicten gepleegd door recidivisten en beginners in 1996 (in %)

delictgroep	recidivisten	beginners
misdrijven tegen leven en persoon	9	7
misdrijven tegen openbare orde en gezag	7	7
ruwheidsmisdrijven	8	7
vermogensmisdrijven	47	37
zedendelicten	1	2
verkeersdelicten	14	17
drugsdelicten	8	12
overige delicten	6	12
totaal	100	100

Bijna de helft van de recidivisten pleegde in 1996 een vermogensmisdrijf. Ook beginners maken zich in grote getale schuldig aan vermogensmisdrijven, doch minder vaak dan recidivisten. Wel maken beginners zich vaker schuldig aan drugsdelicten. De overige delicten worden door beginners en recidivisten ongeveer even vaak gepleegd.

In de volgende tabel wordt ingegaan op de verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke beginners en recidivisten in de door hen gepleegde delicten.

Tabel 3.9 Type delicten gepleegd door beginners en recidivisten in 1996, naar geslacht (in %)

type delict	recidivisten		beginners	
	man	vrouw	man	vrouw
misdrijven tegen leven en persoon	9	6	8	6
misdrijven tegen openbare orde en gezag	7	5	7	5
ruwheidsmisdrijven	8	4	8	3
vermogensmisdrijven	46	60	33	51
zedendelicten	1	0	2	1
verkeersdelicten	15	8	18	12
drugsdelicten	7	10	13	10
overige delicten	6	7	13	12
totaal	100	100	100	100

Vrouwen maken zich in het algemeen vaker schuldig aan vermogensmisdrijven dan mannen. Voor de overige delicten, uitgezonderd drugsdelicten, geldt dat mannen deze vaker plegen dan vrouwen, waarbij vooral de verschillen ten aanzien van verkeersdelicten oplopen. Ten aanzien van de drugsdelicten valt op dat beginnende mannen dit type delict vaker plegen dan beginnende vrouwen. Dit slaat echter om bij de groep recidivisten: dan worden drugsdelicten weer vaker door vrouwen gepleegd.

3.4 Conclusie

In dit hoofdstuk is de groep recidiverende daders vergeleken met verdachten die door ons als beginners worden aangemerkt: diegenen waarvoor in 1996 voor het eerst een verbaal van oplossing is opgemaakt. Van de daders die in 1996 naar het parket zijn doorverwezen is 56% beginner en 44% recidivist.

Opvallend genoeg bevinden zich onder de beginners naar verhouding veel meer vrouwen dan onder de recidivisten. Verder is bijna een vijfde van de beginners tussen de 12 en 17 jaar oud, terwijl van de recidivisten slechts 4% zo oud is.

Eenderde van de beginners woont buiten de regio Limburg-Zuid. Dit aantal is veel groter dan het aantal recidivisten dat buiten de regio woont. Uit nader onderzoek blijkt dat deze beginners veel vaker drugsdelicten plegen dan beginners die in de regio Limburg-Zuid woonachtig zijn. Beginners blijken ook vaker buiten Nederland geboren te zijn dan recidivisten. Vooral in Duitsland geboren verdachten zijn onder de beginners tamelijk sterk vertegenwoordigd.

Recidivisten krijgen veel vaker dan beginners een gevarencode mee, in de meeste gevallen betreft het de code harddrugsgebruiker. Van de recidivisten met deze code is 63% in Nederland geboren en 14% in Duitsland of België.

Recidivisten zijn in 1996 gemiddeld anderhalf keer vaker met de politie in aanraking gekomen dan beginners. Ook het aantal feiten dat deze groep bekende was ongeveer anderhalf keer groter. Gekeken naar het type delicten dat recidivisten en beginners plegen, blijkt dat bijna de helft van de recidivisten in 1996 een vermogensmisdrijf pleegde. Ook beginners maken zich in grote getalen schuldig aan vermogensmisdrijven, doch minder vaak dan recidivisten. De overige delicten worden door beginners en recidivisten ongeveer even vaak gepleegd.

Verder blijken vrouwen zich vaker schuldig te maken aan vermogensmisdrijven dan mannen. Voor de overige delicten, uitgezonderd drugsdelicten, geldt dat mannen deze vaker plegen dan vrouwen, waarbij vooral de verschillen ten aanzien van verkeersdelicten oplopen. Ten aanzien van drugsdelicten valt op dat beginners van het mannelijke geslacht dit type delict vaker plegen dan beginners van het vrouwelijke geslacht. Dit slaat echter om bij de groep recidivisten: dan worden drugsdelicten vaker door vrouwen gepleegd.

4 Jeugd van 12 tot en met 17 jaar

In hoofdstuk 2 werd al vermeld dat ongeveer eenachtste van de daderpopulatie, waarover het parket zich in 1996 ontfermde, bestaat uit jongeren van 12 tot en met 17 jaar. In dit hoofdstuk volgt een nadere beschrijving van deze minderjarige dadergroep en wordt deze groep waar mogelijk vergeleken met verdachten die ouder dan 18 jaar zijn.

4.1 Persoonskenmerken

Tabel 4.1 Leeftijd van jongeren in 1996

leeftijd	aantal	%
12 jaar	57	4
13 jaar	125	10
14 jaar	197	15
15 jaar	278	21
16 jaar	316	24
17 jaar	326	25
totaal	1.299	100

Het aantal jongeren per leeftijdsgroep, waarmee het parket in 1996 te maken kreeg, loopt geleidelijk op van 4% daders van 12 jaar tot 25% daders van 17 jaar. De helft van de betrokken jeugd is jonger dan 16. De gemiddelde leeftijd is 15 jaar.

Tabel 4.2 Geslacht van jongeren in 1996

	minderjarigen	meerderjarigen
	%	%
man	77	83
vrouw	24	17
totaal	100	100

De meeste verdachten van 12-17 jaar zijn jongens, een kwart bestaat uit meisjes. Onder de jeugdige verdachten bevinden zich relatief meer meisjes dan onder meerderjarigen.

Tabel 4.3 District van woonplaats van jongeren in 1996

	minderjarigen	meerderjarigen
district	%	%
Maastricht	25	20
Kerkrade	17	14
Heerlen	28	24
Sittard	20	18
buiten politieregio	11	25
totaal	100	100

Minderjarigen wonen vaker binnen de regio dan meerderjarige verdachten. Van de minderjarige verdachten die binnen de regio Limburg-Zuid woonachtig zijn, wonen de meeste in Heerlen en Maastricht.

Tabel 4.4 Geboorteland van jongeren in 1996

	minderjarigen	meerderjarigen
geboorteland	%	%
Nederland	84	71
Duitsland	4	8
België	2	6
Marokko	2	2
Ned. Antillen	1	1
(voormalig) Joegoslavië	1	1
Turkije	1	1
Iran/Perzië	1	1
overig	7	9
totaal	100	100

Minderjarige verdachten zijn minder vaak buiten Nederland geboren dan meerderjarige verdachten. Minderjarigen die buiten Nederland geboren zijn verschillen nauwelijks van de meerderjarigen in de landen waar zij geboren zijn: de meeste komen uit Duitsland, België en Marokko.

4.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

Van de verdachten onder de 18 jaar blijkt slechts één persoon gevarencodes te hebben meegekregen, namelijk de codes verzetpleger en vluchtgevaarlijk.

Tabel 4.5 Gemiddeld en totaal aantal politiecontacten van jongeren in 1996

	gemiddeld	totaal	%
minderjarige (n = 1.299)	1,2	1.573	12
meerderjarige (n = 9.111)	1,3	11.949	88
totaal (n = 10.410)	1,3	13.522	100

Minderjarigen hebben in 1996 gemiddeld vrijwel net zoveel politiecontacten als meerderjarigen.

In tabel 4.6 wordt weergegeven hoeveel van de jongeren, die in 1996 werden doorgestuurd naar justitie, al over politie-antecedenten beschikte (recidivisten) en hoeveel niet (beginners).

Tabel 4.6 Politie-antecedenten van jongeren (in %)

	minderjarigen	meerderjarigen
geen	85	52
tenminste één	15	48
totaal	100	100

Van de minderjarige verdachten is 15% al eerder met de politie in aanraking gekomen. Dit percentage ligt veel lager dan bij de meerderjarigen: de recidive onder meerderjarigen is 48%. Uit verdere analyses blijkt dat het percentage jongeren dat recidiveert wel toeneemt naarmate zij ouder zijn: van 2% onder jongeren van 13 jaar tot 27% onder jongeren van 17 jaar.

4.3 Gepleegde delicten

Tabel 4.7 Gemiddeld en totaal aantal gepleegde delicten door jongeren in 1996

	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
minderjarigen (n = 1.299)	1,8	2.328	13
meerderjarigen (n = 9.111)	1,8	15.981	87
totaal (n = 10.410)	1,8	18.309	100

Jongeren plegen gemiddeld net zoveel delicten als volwassenen, namelijk 1,8. In de volgende tabel wordt nagegaan of dit voor elke leeftijdscategorie geldt.

Tabel 4.8 Gemiddeld en totaal aantal gepleegde feiten door jongeren in 1996 naar leeftijd (in %)

leeftijd	gemiddeld	totaal
13 jaar	1,1	134
14 jaar	1,5	288
15 jaar	1,5	408
16 jaar	2,0	635
17 jaar	2,4	797
Totaal	1,8	2.328

Naarmate verdachten ouder zijn, zijn zij gemiddeld voor een groter aantal delicten verantwoordelijk. Tot 15 jaar plegen de jongeren gemiddeld minder feiten dan volwassenen (zie tabel 4.7), daarna plegen zij er gemiddeld meer. Uit verder analyses blijkt het gemiddeld aantal gepleegde feiten tussen jongens en meisjes aanmerkelijk te verschillen. Jongens pleegden in 1996 gemiddeld 2,0 feiten en meisjes 1,2 feiten. Dit verschil geldt in min of meerdere mate voor alle leeftijdscategorieën.

In onderstaande tabel wordt het type delicten dat jongeren in 1996 pleegden vergeleken met volwassenen. In deze tabel zijn verkeersdelicten buiten beschouwing gelaten, omdat minderjarigen nog geen rijbevoegdheden kunnen hebben.

Tabel 4.9 Type delicten gepleegd door jongeren in 1996 (in %)

delictgroep	minderjarigen	meerderjarigen
misdriften tegen leven en persoon	8	10
misdriften tegen openbare orde en gezag	11	7
ruwheidsmisdriften	14	8
vermogensmisdriften	41	52
zedendelicten	3	2
drugsdelicten	2	13
overige delicten	21	8
totaal	100	100

Minderjarigen plegen minder vaak dan meerderjarigen vermogens- en drugsverkeersdelicten. Misdriften tegen de openbare orde en gezag en ruwheidsmisdriften daarentegen worden door de minderjarigen iets vaker gepleegd. In de volgende tabel wordt ingegaan op mogelijke verschillen hierin tussen jongens en meisjes van verschillende leeftijden.

Tabel 4.10 Type delicten gepleegd door jongeren in 1996, naar leeftijd en geslacht (in %)

delictgroep	12-13 jaar		14-15 jaar		16-17 jaar	
	j	m	j	m	j	m
misdrijven tegen leven en persoon	8	2	7	11	8	10
misdrijven tegen openbare orde en gezag	6	2	7	10	14	11
ruwheidsmisdrijven	5	-	14	9	17	4
vermogensmisdrijven	25	42	39	27	46	45
zedendelicten	1	-	5	-	3	-
drugsdelicten	-	-	1	4	2	5
overige delicten	55	53	28	39	10	25
totaal	100	*	100	100	100	100

Jongens plegen in alle leeftijdsklassen veel vaker ruwheidsmisdrijven dan meisjes. Meisjes maken zich naarmate zij ouder worden vaker schuldig aan 'gedefinieerde' delictgroepen en vallen minder vaak in de categorie overig. Hierdoor neemt het aantal meisjes in vrijwel alle delictgroepen toe naarmate zij ouder worden. Daarbij streven zij echter alleen ten aanzien van misdrijven tegen leven en persoon en drugsdelicten de jongens voorbij. Deze type delicten worden door meisjes iets vaker gepleegd dan door jongens.

Ten aanzien van vermogensdelicten, een veel gepleegd type delict, zowel door jongens als meisjes, wisselt het patroon: in de jongste categorie plegen meisjes vaker vermogensdelicten, in de middelste leeftijdscategorie jongens en in de oudste groep plegen meisjes en jongens net zo vaak vermogensdelicten. Ook ten aanzien van misdrijven tegen openbare orde en gezag vinden twee omslagpunten plaats: deze delicten worden in de jongste leeftijdsgroep vaker door jongens gepleegd, in de middelste leeftijdsgroep door meisjes en in de oudste leeftijdsgroep weer door jongens.

4.4 Conclusie

Ongeveer eenachtste van de daderpopulatie waarover het parket zich in 1996 ontfermde, bestaat uit jongeren van 12 tot en met 17 jaar. De helft van de deze jongeren is jonger dan 16 jaar. De gemiddelde leeftijd is 15 jaar.

De meeste verdachten van 12-17 jaar zijn jongens, een kwart bestaat uit meisjes. Onder de jeugdige verdachten bevinden zich relatief meer meisjes dan onder de meerderjarigen.

De minderjarige verdachten wonen veel vaker in de politieregio dan de meerderjarige verdachten. De meeste wonen in de districten Heerlen en Maastricht.

Van de minderjarigen is 84% in Nederland geboren. Dit percentage is hoger dan onder de meerderjarigen. Beide groepen zijn wel uit ongeveer dezelfde landen afkomstig: Duitsland, België en Marokko.

Minderjarigen hebben in 1996 gemiddeld vrijwel net zoveel politiecontacten als meerderjarigen. Onder de jeugdige verdachten bevinden zich 15% recidivisten, dat wil zeggen verdachten met politiecontacten vóór 1996. Dit percentage ligt 33% lager dan onder meerderjarigen. Het percentage

jongeren dat recidiveert blijkt echter wel toe te nemen naarmate zij ouder worden: van 2% onder jongeren van 13 jaar tot 27% onder jongeren van 17 jaar.

Jongeren pleegden in 1996 gemiddeld net zoveel delicten als volwassenen, namelijk 1,8. Wanneer echter het gemiddeld aantal delicten per leeftijdsgroep beschouwd wordt, blijkt dat jongeren tot 15 jaar gemiddeld minder feiten plegen dan volwassenen, maar na die leeftijd juist meer. Verder blijken jongens gemiddeld meer feiten te plegen dan meisjes. Dit verschil geldt voor alle leeftijdscategorieën.

Nagegaan is welk type delicten jongeren plegen. Hieruit blijkt dat minderjarigen minder vaak vermogens- en drugsverkeersdelicten plegen dan meerderjarigen. Misdrijven tegen de openbare orde en gezag en ruwheidsmisdrijven daarentegen worden door de minderjarigen iets vaker gepleegd. Aansluitend is gekeken of jongens en meisjes (in bepaalde leeftijdscategorieën) verschillen in het door hen gepleegde type delict. Hieruit blijkt dat jongens in alle leeftijdsklassen vaker ruwheidsmisdrijven plegen dan meisjes. Meisjes plegen naarmate ze ouder worden echter iets vaker misdrijven tegen leven en persoon en drugsdelicten dan jongens. Ten aanzien van vermogensdelicten, zowel door jongens als meisjes een veel gepleegd type delict, wisselt het patroon: in de jongste categorie plegen meisjes vaker vermogensdelicten, in de middelste leeftijdscategorie jongens en in de oudste leeftijdscategorie plegen meisjes en jongens net zo vaak vermogensdelicten. Ten aanzien van misdrijven tegen openbare orde en gezag vinden ook twee omslagpunten plaats: deze delicten worden in de jongste leeftijdsgroep vaker door jongens gepleegd, in de middelste leeftijdsgroep door meisjes en in de oudste leeftijdsgroep weer door jongens.

5 Allochtonen

Volgens de huidige landelijk vastgelegde definitie is een persoon allochtoon indien hij/zij zelf, of ten minste één van zijn/haar ouders, niet in Nederland is geboren. De registratie van etniciteit binnen HKS beperkt zich alleen tot gegevens omtrent geboorteland en nationaliteit van de verdachten zelf en niet van de ouders. Daarom kunnen allochtonen 'van de tweede generatie' binnen dit registratiesysteem niet worden onderscheiden.

Om allochtonen toch enigszins te kunnen onderscheiden van autochtonen worden in dit onderzoek zowel het geboorteland als de nationaliteit van verdachten in aanmerking genomen. Indien een persoon een niet-Nederlandse nationaliteit heeft of niet in Nederland is geboren, dan wordt deze persoon als allochtoon aangemerkt. Hiermee wordt dus afgeweken van de landelijke definitie, waardoor de uitspraken die in dit hoofdstuk worden gedaan een beperkte reikwijdte hebben. Zo is het aantal allochtonen volgens de door ons gehanteerde definitie hoogst waarschijnlijk een onderschatting van het werkelijke aantal.

5.1 Persoonskenmerken

Tabel 5.1 Etniciteit verdachten

	aantal	%
Nederlands	7.313	70
Duits	1.726	17
Belgisch	547	5
Turks	137	1
Marokkaans	290	3
Antilliaans	136	1
Surinaams	41	0
vrm. Joegoslavisch	89	1
overig	131	1
totaal	10.410	100

De meeste verdachten blijken van Nederlandse afkomst. Daarnaast zijn veel verdachten uit Duitsland afkomstig, op enige afstand gevolgd door België en Marokko.

Tabel 5.2 Geslacht van allochtonen (in %)

	man	vrouw	totaal
Nederlands	81	19	100
Duits	83	17	100
Belgisch	81	19	100
Turks	92	8	100
Marokkaans	93	7	100
Antilliaans	79	21	100
Surinaams	90	10	100
vrml. Joegoslavisch	84	16	100
overig	74	26	100

Vooraf onder Turken, Marokkanen en Surinamers is het percentage vrouwelijke verdachten lager dan bij andere etniciteiten.

Tabel 5.3 Leeftijd van allochtonen (in %)

	12-17	18-24	25-40	41-64	65 +	totaal
Nederland	14	21	37	25	3	100
Duits	7	31	43	17	2	100
Belgisch	6	27	50	15	2	100
Turks	8	29	53	11	-	100
Marokkaans	14	37	42	8	-	100
Antilliaans	7	27	51	15	-	100
Surinaams	10	12	59	20	-	100
vrml. Joegoslavisch	11	26	49	12	1	100
overig	15	27	33	22	3	100

Gemiddeld genomen is ongeveer 35% van de verdachten jonger dan 25 jaar. Twee groepen vormen daarop een uitzondering. Van de in HKS geregistreerde Marokkaanse verdachten is de helft jonger dan 25 jaar. Surinaamse verdachten, voorzover hun etniciteit is geregistreerd, zijn wat ouder dan de rest.

Tabel 5.4 District van woonplaats van allochtonen (in %)

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	elders	totaal
Nederland	24	18	28	21	9	100
Duits	10	10	15	9	57	100
Belgisch	11	2	5	5	78	100
Turks	27	5	15	9	45	100
Marokkaans	19	3	28	21	28	100
Antilliaans	2	21	40	7	30	100
Surinaams	7	2	27	12	51	100
vrm. Joegoslavisch	3	8	27	19	43	100
overig	11	8	9	25	47	100

Allochtonen wonen veel vaker buiten de regio dan autochtonen. Vooral Belgen wonen relatief vaak buiten Limburg-Zuid. Omdat niet Belgen maar Duitsers het grootste deel van het verdachtenbestand uitmaken, is het mogelijk dat Duitsers zich sneller in de regio vestigen dan Belgen. Geen enkel district blijkt meer allochtonen te herbergen dan andere districten. Wel treden er per allochtone groep verschillen op: Antillianen wonen vaker in Heerlen en Turken wonen iets vaker in Maastricht.

5.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

In onderstaande tabel staat het type gevarencodes dat de allochtone verdachten in 1996 kregen. Hierin zijn alleen de groepen opgenomen die, naast Nederlanders, het grootste deel van het verdachtenbestand uitmaken, namelijk Duitsers, Belgen en Marokkanen.

Tabel 5.5 Gevarencodes naar etniciteit (in %)

gevarencode	Duitsers	Belgen	Marokkanen	Nederlanders
alcoholist	-	1	-	1
harddrugsgebruiker	4	6	11	3
medische indicatie	-	-	-	0
vuurwapengevaarlijk	1	0	1	0
verzetsleger	0	-	-	0
vluchtgevaarlijk	0	-	-	0
zelfmoordneiging	-	-	-	0

De onderzochte allochtone groepen onderscheiden zich slechts op één punt van Nederlanders, namelijk ten aanzien van de code harddrugsgebruiker. Van de Marokkanen kreeg maar liefst 11% deze code en ook Duitsers en Belgen hebben de code iets vaker dan Nederlanders.

Tabel 5.6 Gemiddeld en totaal aantal politiecontacten in 1996 naar etniciteit

eticiteit	feiten		
	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
Nederlands	1,3	9.645	71
Duits	1,2	2.070	15
Belgisch	1,2	668	5
Turks	1,1	156	1
Marokkaans	1,5	437	3
Antilliaans	1,8	242	2
Surinaams	1,4	59	0
vrml. Joegoslavisch	1,2	111	1
overig	1,0	134	1
totaal	1,3	13.522	100

Verdachten van Antilliaanse afkomst hebben in 1996 gemiddeld meer politie-contacten dan de andere verdachten. Ook verdachten van Marokkaanse en Surinaamse afkomst scoren wat hoger dan de rest. Verder valt op dat de verdachten in de categorie overig gemiddeld het minste aantal politiecontacten hebben.

Tabel 5.7 Politie-antecedenten naar etniciteit in 1996 (in %)

Nederlands	49
Duits	26
Belgisch	31
Turks	31
Marokkaans	51
Antilliaans	66
Surinaams	46
vrml. Joegoslavisch	20
overig	4

Het percentage verdachten dat in 1996 reeds bekend is bij de politie, is onder Antilliaanse verdachten het hoogst, op de voet gevolgd door Marokkanen, Nederlanders en Surinamers. Onder voormalig Joegoslaven ligt dit percentage het laagst.

5.3 Gepleegde delicten

Tabel 5.8 Gemiddeld en totaal aantal gepleegde delicten in 1996 naar etniciteit

eticiteit	feiten		
	gemiddeld aantal	totaal aantal	totaal %
Nederlands	1,8	13.463	74
Duits	1,6	2.682	15
Belgisch	1,4	788	4
Turks	1,3	178	1
Marokkaans	1,9	564	3
Antilliaans	2,0	270	2
Surinaams	2,0	84	1
vrml. Joegoslavisch	1,6	140	1
overig	1,1	140	1
totaal	1,8	18.309	100

Na Nederlanders worden in het totaal de meeste delicten gepleegd door Duitsers, namelijk 15%. Het gemiddelde aantal in 1996 opgeloste delicten ligt echter het hoogst voor Antillianen, Surinamers en Marokkanen.

In de volgende tabel staat het type delicten dat allochtone verdachten in 1996 pleegden. In deze tabel zijn alleen de groepen opgenomen die, naast Nederlanders, verantwoordelijk zijn voor het grootste aantal feiten. Dat zijn Duitsers, Belgen en Marokkanen.

Tabel 5.9 Type delicten gepleegd in 1996, naar etniciteit (in %)

delictgroep	Duitsers	Belgen	Marokkanen	Nederlanders
misdrijven tegen leven en persoon	5	6	8	7
misdrijven tegen openbare orde en gezag	4	4	7	6
ruwheidsmisdrijven	6	7	4	7
vermogensmisdrijven	47	49	50	59
zedendelicten	1	1	1	1
verkeersdelicten	9	14	9	10
drugsdelicten	21	15	14	4
overige delicten	8	5	6	5
totaal	100	100	100	100

Uit de resultaten blijkt dat Nederlanders vaker van vermogensmisdrijven worden verdacht, terwijl Duitsers en, in mindere mate, Belgen en Marokkanen vaker van drugsdelicten worden verdacht. Verder blijken Belgen iets vaker verkeersovertredingen te maken dan de andere allochtone groepen.

5.4 Conclusie

In dit hoofdstuk is de groep autochtone daders vergeleken met verdachten die door ons als allochtonen worden aangemerkt: diegenen die een niet-Nederlandse nationaliteit bezitten en/of niet in Nederland is geboren zijn. Volgens deze definitie is eenderde van de verdachten in de regio Limburg-Zuid in 1996 allochtoon. De meeste allochtonen zijn van Duitse en, in mindere mate, Belgische afkomst. In dit hoofdstuk hebben de analyses daarom betrekking op Duitsers en Belgen, plus de groepen die in de bevolkingsstatistieken sterk vertegenwoordigd zijn (Turken, Marokkanen, Antillianen, Surinamers en voormalig Joegoslaven).

Ten aanzien van het geslacht van de allochtone verdachten valt op dat het percentage vrouwelijke verdachten onder Turken, Marokkanen en Surinamers lager is dan onder andere etniciteiten. Van de Marokkaanse verdachten is de helft jonger dan 25 jaar. Surinaamse verdachten zijn daarentegen wat ouder dan de rest. Verder wonen allochtonen veel vaker buiten de regio dan Nederlanders, vooral Belgen. Gezien het feit dat Duitsers het grootste deel van het verdachtenbestand uitmaken, kan voorzichtig geconcludeerd worden dat Duitse daders zich sneller in de regio vestigen en Belgische daders vaker forensen.

Van de allochtone verdachten wonen Antillianen iets vaker in Heerlen en Turken iets vaker in Maastricht.

De allochtone groepen onderscheiden zich van autochtonen in het feit dat zij veel vaker de gevarencode harddruggebruiker kregen. Van de Marokkanen heeft maar liefst 11% deze code en ook Duitsers en Belgen staan vaker als zodanig aangemerkt dan Nederlanders.

Verdachten van Antilliaanse afkomst hebben gemiddeld meer politiecontacten dan de andere verdachten en zijn vaker recidivist. Zij worden hierin op de voet gevolgd door Marokkanen en Surinamers.

Na Nederlanders zijn Duitsers verantwoordelijk voor veruit de meeste delicten binnen de regio. Het gemiddelde aantal in 1996 opgeloste delicten ligt echter het hoogst voor Antillianen, Surinamers en Marokkanen. Ten aanzien van het type delicten dat allochtonen in vergelijking met autochtonen plegen valt op dat Nederlanders vaker verdacht worden van vermogensmisdrijven, terwijl vooral Duitsers, en in iets mindere mate Belgen en Marokkanen, vaker van drugsdelicten worden verdacht. Verder blijken Belgen iets vaker verkeersovertredingen te maken dan de andere allochtone groepen.

6 Gewelddelicten

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de kenmerken van daders van gewelddelicten en de door hen gepleegde feiten. Voor een exacte definiering van gewelddelicten is naast het overtreden wetsartikel ook informatie nodig omtrent de modus operandi. Deze informatie is in dit onderzoek om diverse redenen echter nog niet voorhanden⁹. Daarom worden in dit onderzoek de volgende delicten tot de gewelddelicten gerekend: alle misdrijven tegen leven en persoon, alsmede diefstal met geweld, openbare geweldpleging en wederspanning. Gegeven deze definitie zijn in 1996 in het totaal 1690 verdachten aangehouden voor het plegen van één of meer gewelddelicten.

6.1 Persoonskenmerken

Tabel 6.1 Geslacht van de verdachten van gewelddelicten in 1996 (in %)

	geweldplegers	overige verdachten
man	89	81
vrouw	11	19
totaal	100	100

Het percentage mannen is onder verdachten van gewelddelicten hoger dan onder de overige verdachten.

Tabel 6.2 Leeftijd van de verdachten van gewelddelicten in 1996 (in %)

	geweldplegers	overige verdachten
12-17 jaar	16	12
18-24 jaar	28	23
25-39 jaar	39	40
40-64 jaar	16	23
65 jaar en ouder	1	3
totaal	100	100

Van de verdachten die voor tenminste één gewelddelict zijn opgepakt, is 44% jonger dan 25 jaar. Onder de geweldplegers zijn jongeren dus sterker vertegenwoordigd dan onder de overige verdachten.

In onderstaande tabel staat de mate waarin autochtonen en allochtonen¹⁰ gewelddelicten plegen.

Noot 9 Zie hoofdstuk 1: Verantwoording.

Noot 10 Gedefinieerd als het land waarin de verdachte geboren is en/of waarvan hij/zij de nationaliteit bezit.

Tabel 6.3 Etniciteit van verdachten van gewelddelicten in 1996 (in %)

	geweldplegers	overige verdachten
Nederlands	76	69
Duits	11	18
Belgisch	4	6
Turks	1	1
Marokkaans	3	3
Antilliaans	2	1
Surinaams	1	0
vrm. Joegoslavisch	0	1
overig	1	1
totaal	100	100

Driekwart van de verdachten van gewelddelicten is autochtoon. Verdachten van gewelddelicten komen in vergelijking met verdachten van andere delicten minder vaak uit Duitsland en België.

6.2 Criminaliteitsgerelateerde kenmerken

Tabel 6.4 Gevarencodes van verdachten van gewelddelicten in 1996 (in %)

gevarencode	geweldplegers	overige verdachten
alcoholist	1	0
harddruggebruiker	4	4
medische indicatie	0	0
vuurwapengevaarlijk	1	0
verzetsleger	0	0
vluchtgevaarlijk	0	0
zelfmoordneiging	0	0

Voor verdachten van gewelddelicten wordt iets vaker dan voor de andere verdachten de gevarencode alcoholist en vuurwapengevaarlijk geregistreerd.

Tabel 6.5 Gemiddeld en totaal aantal politiecontacten van verdachten van gewelddelicten in 1996

	gemiddeld	totaal	%
verdachten gewelddelicten (n = 1.690)	1,6	2.785	21
overige verdachten (n = 8.720)	1,2	10.737	79
totaal (n=10.410)	1,3	13.522	100

Verdachten van gewelddelicten zijn in 1996 gemiddeld vaker geverbaliseerd dan verdachten van andere delicten, namelijk 1,6 keer.

Tabel 6.6 Politie-antecedenten van verdachten van gewelddelicten in 1996 (in procenten)

aantal antecedenten	geweldplegers	overige verdachten
geen	47	58
tenminste 1	53	42
totaal	100	100

Van de geweldplegers is 53% al eerder door de politie geverbaliseerd. Dit percentage ligt hoger dan onder verdachten die niet voor een gewelddelict naar justitie werden doorgestuurd.

6.3 Gepleegde delicten

Tabel 6.7 Gemiddeld en totaal aantal delicten gepleegd door verdachten van gewelddelicten in 1996

	gemiddeld	totaal	%
verdachten gewelddelicten (n = 1.690)	1,4	2.442	13
overige verdachten (n = 8.720)	1,8	15.867	87
totaal (n = 10.410)	1,8	18.309	100

Uit de tabel blijkt dat verdachten van gewelddelicten gemiddeld minder feiten plegen dan verdachten van andere delicten. In de volgende tabel staat een specificatie van het type gewelddelicten dat de verdachten in 1996 pleegden. In deze tabel is ook het verschil tussen beginners en recidivisten opgenomen.

Tabel 6.8 Type gewelddelicten gepleegd door beginners en recidivisten in 1996 (in %)

delict	recidivisten	beginners	totaal
doodslag en moord	1	1	1
gekwalficeerde mishandeling	11	9	10
eenvoudige mishandeling	31	32	31
eenvoudige belediging	2	3	2
dood/letsel door schuld	0	0	0
bedreiging	18	12	17
openbare geweldpleging	22	33	23
wederspanningheid	1	0	1
diefstal met geweld	16	10	15
totaal	100	100	100

Ruim de helft van alle gepleegde gewelddelicten betreft eenvoudige mishandeling of openbare geweldpleging. Bedreiging komt op de derde plaats. Gekeken naar de verschillen tussen recidivisten en beginners valt op dat geweldplegers die voor het eerst werden doorgestuurd naar justitie, vaker worden aangehouden voor openbare geweldpleging, terwijl recidivisten

vaker worden aangehouden voor bedreiging en diefstal met geweld.

In onderstaande tabel wordt nagegaan in welke mate geweldplegers ook andere type misdrijven plegen. In deze tabel zijn alleen delicten die in de regio Limburg-Zuid het meest zijn gepleegd opgenomen. Ten aanzien van de andere delicten bleken geweldplegers niet van andere verdachten te verschillen.

tabel 6.9 Percentage geweldplegers dat in 1996 niet-geweldsmisdrijven pleegde

	geweldplegers	overige verdachten
eenvoudige diefstal	25	25
gekwalficeerde diefstal	27	20
rijden onder invloed	6	19
vernieling	26	8
opiumwet harddrugs	8	14

Van de verdachten van gewelddelicten is 26% ook aangehouden voor het plegen van vernieling. Geweldplegers plegen dus veel vaker vernielingen dan andere verdachten. Verdachten die nooit voor gewelddelicten zijn aangehouden rijden echter vaker onder invloed en plegen vaker harddrugsdelicten.

6.4 Conclusie

In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de kenmerken van daders van gewelddelicten en de door hen gepleegde feiten. Tot gewelddelicten worden in dit onderzoek gerekend alle misdrijven tegen leven en persoon, alsmede diefstal met geweld, openbare geweldpleging en wederzijdse spanning. Gegeven deze definitie zijn in 1996 in het totaal 1690 verdachten aangehouden voor het plegen van één of meer gewelddelicten.

Het percentage mannen onder verdachten van gewelddelicten is hoger dan onder verdachten van andere misdrijven. Ook jongeren zijn onder geweldplegers sterker vertegenwoordigd dan onder verdachten van andere misdrijven.

Verdachten van gewelddelicten zijn vaker van autochtone afkomst dan verdachten van andere misdrijven. Ook komen zij minder vaak uit Duitsland en België. Voor verdachten van gewelddelicten wordt iets vaker dan voor andere verdachten de gevarencode alcoholist en vuurwapengevaarlijk geregistreerd.

Verdachten van gewelddelicten zijn in 1996 gemiddeld vaker geverbaliseerd dan verdachten van andere delicten. Ook het percentage geweldplegers dat al eerder door de politie is geverbaliseerd, is 11% hoger dan onder verdachten die niet voor een gewelddelict naar justitie werden doorgestuurd.

Verdachten van gewelddelicten blijken gemiddeld minder feiten te plegen dan verdachten van andere delicten. In ruim de helft van de feiten betreft het eenvoudige mishandeling of openbare geweldpleging. Bedreiging komt op de derde plaats.

Tevens blijkt dat geweldplegers die voor het eerst werden doorgestuurd naar justitie, vaker worden aangehouden voor openbare geweldpleging, terwijl recidivisten vaker bedreiging en diefstal met geweld plegen.

In dit onderzoek is nagegaan in welke mate geweldplegers ook andere type misdrijven plegen. Uit de resultaten blijkt dat verdachten van gewelddelicten vaker voor het plegen van vernieling zijn aangehouden dan verdachten van andere misdrijven. Zij werden echter minder vaak aangehouden voor rijden onder invloed en harddrugsdelicten.

7 Samenvatting

De situatie in de regio Limburg-Zuid

In de regio Limburg-Zuid zijn in 1996 in het totaal 10.410 verdachten doorgestuurd naar het parket. Zij werden verantwoordelijk geacht voor 18.309 binnen de regio gepleegde en opgeloste strafbare feiten. De meeste verdachten zijn van het mannelijke geslacht, vrouwelijke verdachten vormen een minderheid. De gemiddelde leeftijd van de verdachten bij aanhouding is 32 jaar. Ruim eenderde (37%) van de verdachten is jonger dan 25 jaar, 13% zelfs jonger dan 18 jaar.

Driekwart van de verdachten bezit de Nederlandse nationaliteit. Het aantal daders dat ook in Nederland geboren is, is iets lager. Daarnaast komen relatief veel verdachten uit de buurlanden Duitsland en België.

Van alle verdachten in de regio Limburg-Zuid woont ruim een kwart buiten de regio, meestal elders in Nederland, in Duitsland of (iets minder vaak) in België. Van de verdachten die in Limburg-Zuid wonen zijn de meeste in de districten en steden Heerlen en Maastricht woonachtig. 21 verdachten hadden geen vaste woon- of verblijfplaats.

Ruim de helft van de verdachten van drugsdelicten woont buiten de regio. In ruim de helft van de gevallen betreft het Duitsers en in een kwart van de gevallen Belgen. In eentiende van de gevallen gaat het om personen die elders in Nederland wonen. Deze komen relatief vaak uit Amsterdam. Verder heeft het parket Maastricht relatief vaak te maken gekregen met verdachten die de gevarencode harddrugsgebruiker hebben meegekregen.

Voor ruim de helft van de verdachten die in 1996 zijn aangehouden, was het dat jaar de eerste keer dat zij op deze manier met de politie in aanraking kwamen. Van deze groep werd een klein aantal verdachten in datzelfde jaar al meerdere malen geverbaliseerd. 44% van de verdachten had antecedenten vóór 1996.

Zoals vermeld werden in 1996 binnen de regio in het totaal 18.309 feiten opgelost, waarvan de meeste door de politie-districten Maastricht en Heerlen werden aangeleverd. In ruim eenderde van de gevallen betrof het eenvoudige en gekwalificeerde diefstal. Verder maakte rijden onder invloed een aanzienlijk deel van het totale aantal feiten uit, gevolgd door vernielingen en harddrugsdelicten. Wanneer de gepleegde delicten worden samengevoegd tot delictgroepen, geldt dat bijna de helft van de instroom aan zaken bij het parket vermogensdelicten zijn en eenzesde verkeersdelicten. De feiten die onder de noemer agressieve delicten kunnen worden gevat maken ruim 23% van het totaal uit.

De politiedistricten blijken nauwelijks van elkaar te verschillen in het type delicten dat zijn in 1996 aanleverden. Wel kent het district Sittard naar verhouding een hoger aantal vermogensmisdrijven, met name als gevolg van het relatief hoge percentage eenvoudige diefstal. Sittard valt echter ook op door het laagste percentage drugsmisdrijven. Dit geldt zowel voor het aantal verdachten van harddrugsdelicten, als het aantal verdachten van softdrugsdelicten.

Recidivisten en beginners

In dit onderzoek is de groep recidiverende daders vergeleken met verdachten die door ons als beginners worden aangemerkt: diegenen waarvoor in 1996 voor het eerst een verbaal van oplossing is opgemaakt. Van de daders die in 1996 naar het parket zijn doorverwezen is 56% beginner en 44% recidivist.

Opvallend genoeg bevinden zich onder de beginners naar verhouding veel meer vrouwen dan onder de recidivisten. Verder is bijna een vijfde van de beginners tussen de 12 en 17 jaar oud, terwijl van de recidivisten slechts 4% zo oud is.

Eenderde van de beginners woont buiten de regio Limburg-Zuid. Dit aantal is veel groter dan het aantal recidivisten dat buiten de regio woont. Uit nader onderzoek blijkt dat deze beginners veel vaker drugsdelicten plegen dan beginners die in de regio Limburg-Zuid woonachtig zijn. Beginners blijken ook vaker buiten Nederland geboren te zijn dan recidivisten. Vooral in Duitsland geboren verdachten zijn onder de beginners tamelijk sterk vertegenwoordigd.

Recidivisten krijgen veel vaker dan beginners een gevarencode mee, in de meeste gevallen betreft het de code harddrugsgebruiker. Van de recidivisten met deze code is 63% in Nederland geboren en 14% in Duitsland of België.

Recidivisten zijn in 1996 gemiddeld anderhalf keer vaker met de politie in aanraking gekomen dan beginners. Ook het aantal feiten dat deze groep bekende was ongeveer anderhalf keer groter. Gekeken naar het type delicten dat recidivisten en beginners plegen, blijkt dat bijna de helft van de recidivisten in 1996 een vermogensmisdrijf pleegde. Ook beginners maken zich in grote getalen schuldig aan vermogensmisdrijven, doch minder vaak dan recidivisten. De overige delicten worden door beginners en recidivisten ongeveer even vaak gepleegd.

Verder blijken vrouwen zich vaker schuldig te maken aan vermogensmisdrijven dan mannen. Voor de overige delicten, uitgezonderd drugsdelicten, geldt dat mannen deze vaker plegen dan vrouwen, waarbij vooral de verschillen ten aanzien van verkeersdelicten oplopen.

Ten aanzien van drugsdelicten valt op dat beginners van het mannelijke geslacht dit type delict vaker plegen dan beginners van het vrouwelijke geslacht. Dit slaat echter om bij de groep recidivisten: dan worden drugsdelicten vaker door vrouwen gepleegd.

Jongeren van 12 tot en met 17 jaar

Ongeveer een achtste van de daderpopulatie waarover het parket zich in 1996 ontfermde, bestaat uit jongeren van 12 tot en met 17 jaar. De helft van de deze jongeren is jonger dan 16 jaar. De gemiddelde leeftijd is 15 jaar.

De meeste verdachten van 12-17 jaar zijn jongens, een kwart bestaat uit meisjes. Onder de jeugdige verdachten bevinden zich relatief meer meisjes dan onder de meerderjarigen.

De minderjarige verdachten wonen veel vaker in de politieregio dan de meerderjarige verdachten. De meeste wonen in de districten Heerlen en Maastricht.

Van de minderjarigen is 84% in Nederland geboren. Dit percentage is hoger dan onder de meerderjarigen. Beide groepen zijn wel uit ongeveer dezelfde landen afkomstig: Duitsland, België en Marokko.

Minderjarigen hebben in 1996 gemiddeld vrijwel net zoveel politiecontacten als meerderjarigen. Onder de jeugdige verdachten bevinden zich 15% recidivisten, dat wil zeggen verdachten met politiecontacten vóór 1996. Dit percentage ligt 33% lager dan onder meerderjarigen. Het percentage jongeren dat recidiveert blijkt echter wel toe te nemen naarmate zij ouder worden: van 2% onder jongeren van 13 jaar tot 27% onder jongeren van 17 jaar.

Jongeren pleegden in 1996 gemiddeld net zoveel delicten als volwassenen, namelijk 1,8. Wanneer echter het gemiddeld aantal delicten per leeftijdsgroep beschouwd wordt, blijkt dat jongeren tot 15 jaar gemiddeld minder feiten plegen dan volwassenen, maar na die leeftijd juist meer. Verder blijken jongens gemiddeld meer feiten te plegen dan meisjes. Dit verschil geldt voor alle leeftijdscategorieën.

Nagegaan is welk type delicten jongeren plegen. Hieruit blijkt dat minderjarigen minder vaak vermogens- en drugsverkeersdelicten plegen dan meerderjarigen. Misdrijven tegen de openbare orde en gezag en ruwheidsmisdrijven daarentegen worden door de minderjarigen iets vaker gepleegd. Aansluitend is gekeken of jongens en meisjes (in bepaalde leeftijdscategorieën) verschillen in het door hen gepleegde type delict. Hieruit blijkt dat jongens in alle leeftijdsklassen vaker ruwheidsmisdrijven plegen dan meisjes. Meisjes plegen naarmate ze ouder worden echter iets vaker misdrijven tegen leven en persoon en drugsdelicten dan jongens. Ten aanzien van vermogensdelicten, zowel door jongens als meisjes een veel gepleegd type delict, wisselt het patroon: in de jongste categorie plegen meisjes vaker vermogensdelicten, in de middelste leeftijdscategorie jongens en in de oudste leeftijdscategorie plegen meisjes en jongens net zo vaak vermogensdelicten. Ten aanzien van misdrijven tegen openbare orde en gezag vinden ook twee omslagpunten plaats: deze delicten worden in de jongste leeftijdsgroep vaker door jongens gepleegd, in de middelste leeftijdsgroep door meisjes en in de oudste leeftijdsgroep weer door jongens.

Allochtonen

In dit onderzoek is de groep autochtone daders vergeleken met verdachten die door ons als allochtonen worden aangemerkt: diegenen die een niet-Nederlandse nationaliteit bezitten en/of niet in Nederland is geboren zijn. Volgens deze definitie is eenderde van de verdachten in de regio Limburg-Zuid in 1996 allochtoon. De meeste allochtonen zijn van Duitse en, in mindere mate, Belgische afkomst. In dit onderzoek hebben de analyses daarom betrekking op Duitsers en Belgen, plus de groepen die in de bevolkingsstatistiek sterk vertegenwoordigd zijn (Turken, Marokkanen, Antillianen, Surinamers en voormalig Joegoslaven).

Ten aanzien van het geslacht van de allochtone verdachten valt op dat het percentage vrouwelijke verdachten onder Turken, Marokkanen en Surinamers lager is dan onder andere etniciteiten. Van de Marokkaanse verdachten is de helft jonger dan 25 jaar. Surinaamse verdachten zijn daarentegen wat ouder dan de rest. Verder wonen allochtonen veel vaker buiten de regio dan Nederlanders, vooral Belgen. Gezien het feit dat Duitsers het grootste deel van het verdachtenbestand uitmaken, kan voorzichtig geconcludeerd worden dat Duitse daders zich sneller in de regio vestigen en Belgische daders vaker forensen.

Van de allochtone verdachten wonen Antillianen iets vaker in Heerlen en Turken iets vaker in Maastricht.

De allochtone groepen onderscheiden zich van autochtonen in het feit dat zij veel vaker de gevarencode harddrugsgebruiker kregen. Van de Marokkanen heeft maar liefst 11% deze code en ook Duitsers en Belgen staan vaker als zodanig aangemerkt dan Nederlanders.

Verdachten van Antilliaanse afkomst hebben gemiddeld meer politiecontacten dan de andere verdachten en zijn vaker recidivist. Zij worden hierin op de voet gevolgd door Marokkanen en Surinamers.

Na Nederlanders zijn Duitsers verantwoordelijk voor veruit de meeste delicten binnen de regio. Het gemiddelde aantal in 1996 opgeloste delicten ligt echter het hoogst voor Antillianen, Surinamers en Marokkanen. Ten aanzien van het type delicten dat allochtonen in vergelijking met autochtonen plegen valt op dat Nederlanders vaker verdacht worden van vermogensmisdrijven, terwijl vooral Duitsers, en in iets mindere mate Belgen en Marokkanen, vaker van drugsdelicten worden verdacht. Verder blijken Belgen iets vaker verkeersovertredingen te maken dan de andere allochtone groepen.

Gewelddelicten

In dit onderzoek wordt een beschrijving gegeven van de kenmerken van daders van gewelddelicten en de door hen gepleegde feiten. Tot gewelddelicten worden in dit onderzoek gerekend alle misdrijven tegen leven en persoon, alsmede diefstal met geweld, openbare geweldpleging en wederspanspanigheid. Gegeven deze definitie zijn in 1996 in het totaal 1690 verdachten aangehouden voor het plegen van één of meer gewelddelicten.

Het percentage mannen onder verdachten van gewelddelicten is hoger dan onder verdachten van andere misdrijven. Ook jongeren zijn onder geweldplegers sterker vertegenwoordigd dan onder verdachten van andere misdrijven.

Verdachten van gewelddelicten zijn vaker van autochtone afkomst dan verdachten van andere misdrijven. Ook komen zij minder vaak uit Duitsland en België. Voor verdachten van gewelddelicten wordt iets vaker dan voor andere verdachten de gevarencode alcoholist en vuurwapengevaarlijk geregistreerd.

Verdachten van gewelddelicten zijn in 1996 gemiddeld vaker geverbaliseerd dan verdachten van andere delicten. Ook het percentage geweldplegers dat al eerder door de politie is geverbaliseerd, is 11% hoger dan onder verdachten die niet voor een gewelddelict naar justitie werden doorgestuurd.

Verdachten van gewelddelicten blijken gemiddeld minder feiten te plegen dan verdachten van andere delicten. In ruim de helft van de feiten betreft het eenvoudige mishandeling of openbare geweldpleging. Bedreiging komt op de derde plaats. Tevens blijkt dat geweldplegers die voor het eerst werden doorgestuurd naar justitie, vaker worden aangehouden voor openbare geweldpleging, terwijl recidivisten vaker bedreiging en diefstal met geweld plegen.

In dit onderzoek is nagegaan in welke mate geweldplegers ook andere type misdrijven plegen. Uit de resultaten blijkt dat verdachten van gewelddelicten vaker voor het plegen van vernieling zijn aangehouden dan verdachten van andere misdrijven. Zij werden echter minder vaak aangehouden voor rijden onder invloed en harddrugsdelicten.

Bijlage 1 Gehanteerde begrippen

Proces-verbaal van oplossing

Een proces-verbaal waarin een verdachte als (mogelijke) dader wordt gekoppeld aan één of meerdere gepleegde feiten.

Antecedent

Een administratieve registratie van de opmaak van een proces-verbaal van oplossing tegen een verdachte. Een proces-verbaal, en dus een antecedent, kan meerdere feiten bevatten.

Gewelddelicten

Tot gewelddelicten worden alle misdrijven tegen leven en persoon gerekend alsmede diefstal met geweld, openbare geweldpleging en wederspansnigheid.

Op agressie gerichte delicten

Delicten die gericht zijn op het toebrengen van schade aan personen of goederen. Hiertoe behoren misdrijven tegen leven en personen, misdrijven tegen openbare orde en gezag en ruwheidsdelicten.

Beginner

Een persoon waartegen niet eerder dan in het jaar van onderzoek (1996), een proces verbaal werd opgemaakt.

Recidivist

Een persoon waartegen voorafgaand aan het jaar van onderzoek (1996) al één of meerdere processen verbaal werden opgemaakt.

Allochtoon

Een persoon die niet in Nederland geboren is en/of die een niet Nederlandse nationaliteit heeft. Hiermee wordt afgeweken van de landelijk vastgestelde definitie waarbij naar het geboorteland van de ouders wordt gekeken.

Bijlage 2 Indeling naar delicten

De in de rapportage gehanteerde naamgeving van delicten is gebaseerd op de onderstaande indeling van het WODC naar artikelnummers uit het Wetboek van Strafrecht.

Delict en delictgroep	Wetboek van Strafrecht artikelnummer
1 Agressieve misdrijven	
a Tegen openbare orde en gezag	
huis-/lokaalvredebreuk	138*/139*
openlijke geweldpleging	141
wederspanning	181*/182*
belemmering ambtenaar in functie	180
discriminatie	137*
overige misdr. openbare orde en gezag	13*/14*/150*/177*/- 179*/18*/19*/201
b Tegen leven en persoon	
Doodslag en moord	287/288/289/290/291
gekwalificeerde mishandeling	301*/302*/303*/304*/- 306*
eenvoudige mishandeling	300*
eenvoudige belediging	266/267
dood/zwaar lich. letsel door schuld	307/308
bedreiging	285*
overige misdrijven tegen leven	293
c Ruwheidsmisdrijven	
brandstichting	157*/158*
dierenmishandeling	350.2/254*
vernieling	350/350.1/351*/352
overige vernielingen	353/354
2 Vermogensmisdrijven	
valsheidsmisdrijven	208/209/21*/22*/230/- 231/234
eenvoudige diefstal	310
diefstal in vereniging	311.4/311.3.4
diefstal in vereniging met braak	311.4.5./311.3.4.5
diefstal met braak	311.5/311.3.5
diefstal met geweld	312*
afpersing	317*
verduistering	321/323
verduistering in dienstbetrekking	322
bedrog	326*/327/328*/329*/33*
heling	416/417
schuld heling	417BIS
overige vermogensmisdrijven	311/311.1/311.2/311.3/- 314*/315*/316*/318*/- titel11

3 Zedendelicten

schennis der eerbaarheid	239*
verkrachting	242/243
feitelijke aanranding der eerbaarheid	246
gemeenschap met kinderen	244/245
ontucht met bewusteloze/kind	247
ontucht door ouders	249
overige zedendelicten	248/240*/250*/251bis/- 252*/titel14

4 Verkeersmisdrijven

rijden onder invloed	WvW 26*
doorrijden na ongeval	WvW 30*
rijden na ontzegging	WvW 32*
medewerking bloedproef weigeren	WvW 33A*
dood letsel door schuld	WvW 36*
joyriding	WvW 37
overige verkeersmisdrijven	WvW 10*/WvW 14*

5 Drugsmisdrijven

opiumwet-harddrugs	opiumwet 2*
opiumwet-softdrugs	opiumwet 3*

6 Vuurwapenmisdrijven

vuurwapenwet	VWW*/WWM*&DO8/- WWM*&A11 t/m A A16
--------------	---------------------------------------

7 Overige misdrijven

ibb	IBB*
overige misdrijven	*

Bijlage 3 Tabellen: gepleegde delicten 1996 naar district

In de volgende tabellen is het aantal in 1996 in Limburg-Noord gepleegde delicten uitgesplitst naar het politiedistrict waar het proces verbaal werd opgemaakt.

Tabel 1 Misdrijven tegen leven en persoon 1996 naar district (in %)

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
doodslag en moord	0	0	0	0	0
gekwalficeerde mishandeling	2	1	1	1	1
eenvoudige mishandeling	4	4	4	5	4
eenvoudige belediging	0	0	0	1	0
dood/letsel door schuld	-	0	0	-	0
bedreiging	3	2	2	3	2
overige tegen leven	0	0	0	0	0
totaal	9	8	7	10	8

Tabel 2 Misdrijven tegen openbare orde en gezag 1996 naar district (in %)

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
huis/lokaalvredebreuk	1	0	1	2	1
openbare geweldpleging	2	5	5	3	4
wederspanningheid	-	-	0	0	0
belemmering ambtenaar in functie	1	0	1	1	1
discriminatie	-	0	0	0	0
overig tegen openbare orde en gezag	2	1	1	1	1
totaal	5	7	8	8	7

Tabel 3 Ruwheidsdelicten 1996 naar district (in %)

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
brandstichting	1	0	1	0	1
dierenmishandeling	0	0	0	0	0
vernieling	6	6	8	9	7
overige ruwheidsmisdrijven	-	-	-	-	-
totaal	6	6	8	9	8

Vernielingen vormen in 1996 regiobreed 12% van alle feiten waarvoor verdachten zich moeten melden bij het parket. In het district Apeldoorn ligt het aandeel van dit type delict relatief het hoogst.

Tabel 4 Vermogensdelicten 1996

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
valsheidsmisdrijven	2	3	3	4	3
eenvoudige diefstal	14	13	13	21	15
gekwalificeerde diefstal	15	22	22	16	19
diefstal met geweld	1	1	1	2	1
afpersing	0	0	0	1	0
verduistering	1	0	1	0	1
verduistering in betrekking	0	0	0	0	0
bedrog	3	2	1	1	2
heling	3	2	2	2	2
overige vermogensmisdrijven	0	-	0	0	0
totaal	40	43	42	48	43

Tabel 5 Zedenmisdrijven 1996 naar district

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
schennis	0	0	0	0	0
verkrachting	0	0	0	0	0
aanranding	0	1	0	0	0
gemeenschap met kinderen	0	0	0	0	0
ontucht	0	0	0	0	0
ontucht ouders	0	0	0	0	0
zedendelicten overige	0	0	0	0	0
totaal	1	1	2	1	1

Tabel 6 Verkeersdelicten 1996 naar district

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
rijden onder invloed	10	12	9	10	10
doorrijden na aanrijding	3	2	3	3	3
rijden na ontzegging	0	0	0	0	0
weigeren bloedproef	1	0	1	1	1
dood/letsel door schuld	-	-	0	-	0
joyriding	0	0	0	0	0
overige verkeersmisdrijven	2	2	2	2	2
totaal	16	17	15	15	16

Tabel 7 Drugs-, vuurwapen- en overige delicten 1996 naar district

	Maastricht	Kerkrade	Heerlen	Sittard	totaal
opiumwet harddrugs	9	9	7	3	7
opiumwet softdrugs	3	3	3	1	3
vuurwapens	-	0	0	-	0
overige delicten	12	7	9	5	9
totaal	24	19	19	9	19